

MÅNADENS SJUKDOM

TRIKINOS

Sjukdomen orsakas framförallt av parasiten *Trichinella spiralis* som räknas till rundmaskarna. Parasiten kan infektera de flesta däggdjur inklusive människa och infektionen räknas till *zoonoserna* (sjukdomar som sprids mellan djur och människa). Totalt finns 8 arter av *Trichinella*, varav 4 har hittats i Sverige. Samtliga arter kan troligen infektera människa. *T. spiralis* är den art som vi vanligen hittar hos gris och den vanligaste orsaken till infektion hos människa. Den vuxna masken är 2-4 mm lång och lever i upp till 6 veckor i tarmvävnaden. Efter parningen producerar honan upp till 1500 larver. Dessa larver förflyttar sig (*migrerar*) via blodet in i kroppen till olika vävnader. Ofta infekteras arbetande vävnader med en hög blodgenomströmning, som till exempel diafragma (mellangärdets muskel), ögats muskel eller skelettmuskulaturen. Parasiten infekterar en muskelcell (vård-cell) i vilken den sedan lever och påverkar cellen så att den förser parasiten med näring och skydd. En cysta bildas. Parasiten kan sedan leva i denna cysta (ses som en liten vit knuta) under många år. När värden så småningom dör sprids parasiten genom att det infekterade köttet äts upp av ett nytt värd djur. Magsäckens saltsyra och pepsin bryter ner cystan och larven frisätts i tarmen. Den borrar sig in i slemhinnan och utvecklas till en ny, vuxen mask.

Parasitens migration och infektion orsakar en reaktion från kroppens immunsystem i form av feber och smärta. När en människa infekteras kan symptom i form av illamående, kräkningar och diarré ses $\frac{1}{2}$ till 2 dagar efter infektion. Tio till femton dagar efter infektion kan intensiv muskelsmärta, sänkt blodtryck, hjärtskada och andra symptom uppstå till följd av att parasiten slår sig ner i olika organ. Om parasiten infekterar vävnader som hjärtmuskulatur eller hjärna, kan det resultera i dödsfall. När en cysta väl bildats, kan symptomen försvinna. Cirka 10.000 sjukdomsfall rapporteras årligen hos människor världen över. Från Sverige har enstaka fall rapporterats under den senaste tioårs-perioden, och då hos människor som smittats i samband med utlandsvistelse. Grisar visar oftast inga symptom alls, men eventuellt kan feber och tillfälligt sänkt tillväxt ses. En massiv infektion kan också orsaka dödsfall hos gris.

Gnagare anses vara en viktig faktor i smittspridningen och grisar smittas när de äter infekterade gnagare eller annat infekterat kött. Utfodring med okokt matavfall utgör en risk. Människor smittas när de äter dåligt kokt kött, där t.ex. korvprodukter kan vara en risk. Parasiten dör om köttet upphettas till minst 65°C i minst 3 minuter, eller fryses i -30°C i minst 6 dagar. (Dock finns det trikinarter, t.ex. *T. nativa* och *T. britovi*, som kan överleva längre i kyla). Saltning avdödar inte parasiten. Även annat kött, t.ex. björnkött, kan utgöra en risk. Grisar liksom hästar avsedda för human konsumtion undersöks rutinmässigt på slakteriet för förekomst av *Trichinella*.

Parasiten påvisades senast 1994 hos svenska tamgrisar. Även vildsvin och björn som är avsedda för human konsumtion bör kontrolleras och där hittas fall varje år. Enstaka fall hittas även hos andra vilda, köttätande djur som lodjur, räv och varg.

Kontaktuppgifter:

Magdalena Jacobson
Box 7054
750 07Uppsala
Magdalena.Jacobson@slu.se